

פרפראות פאר

התשובה שלעתיד יהיו נגאלים ע"י תהיה תשובה רצונית או הכרחית

עמוד יא

עמוד א מפתח ענינים כי תבוא תשע"ו

עמוד ח

ביאור הכתוב האמרת והאמירך דקאי אמילה

טעם שאומרים שמע ישראל קודם המילה

ביאור בפירוש רש"י הלשון "אמרתך" ששינה פרושו בחומש בתהלים ובגמרא

עמוד ט

עיקר לימוד התורה להכיר ה' אחד

עמוד י

למה לא תיקן עזרא תכלה שנה בכל ארבעה ראשי שנים

עמוד יא

התשובה שלעתיד יהיו נגאלים ע"י תהיה תשובה רצונית או הכרחית

עמוד יב

מעשה ידי חרש ושם בסתר הכונה לע"ז שהיו מסתירים בחיקם

ביאור הכתוב רני עקרה לא ילדה

ביאור בדברי רבי שאמר מי שאכל שום ייצא

עמוד ב

ביאור במה ששינה הכתוב בפרשת ביכורים מלשון הוה ללשון עבר

למה אומר המביא ביכורים הגדתי היום לה' אלקיך ולא לה' אלוקי

עמוד ג

ביאור בדברי רש"י שפירש מה שלא נכתב בפסוק

ביאור בפיוט על כל החסד שעשית ואשר אתה עתיד לעשות עמי

עמוד ד

כל דרשת ההגדה של פסח הוא מפרשת ביכורים

עמוד ה

איך לא הזכירו אנשי כנה"ג את משה רבינו בהגדה של פסח

עמוד ו

ביאור למה משה רבינו אינו מוזכר בהגדה של פסח

ג' פעמים אמרה תורה "היום", למה שכבר היה בעבר

עמוד ז

ביאור הכתוב היום הזה ה' אלוקיך מצוד לעשות הוא יום הבר מצווה

למה אומר המביא ביכורים הגדתי היום לה' אלקיך ולא לה' אלוקי

כתיב (דברים כ"ו ג'), "ואמרת אליו הגדתי היום לידוד אלקיך"

יש להקשות, דהלשון **אלוקיך** אינו מובן, הרי הפסוק מדבר על המביא ביכורים שאומר על עצמו **הגדתי** וכו', א"כ היה צריך לומר, **לה' אלוקי**, או כפי שבסוף הפסוק אומר **לאבותינו**, והיה צריך לומר הגדתי היום לה' **אלוקינו**, אבל הלשון **אלוקיך** אינו מובן,

רמז בתורה למביא זורון לת"ח כאילו הקריב ביכורים

איתא בגמרא (כתובות ק"ה ע"ב), רב ענן אייתי ליה ההוא גברא כנתא דגילדני דבי גילי (דגים קטנים), אמר ליה מאי עבידתיך, אמר ליה **דינא אית לי**, לא קביל מיניה, אמר ליה **פסילנא לך לדינא** (אני פוסל את עצמי מלדון בדינך), אמר ליה, דינא דמר לא בעינא,

קבולי לקביל מר (גם אם אינך רוצה שתדינני, לפחות ארצה שתקבל את מתנתו), דלא למנען מר **מאקרובי בכורים**, דתניא, (מלכים ב' ד' מ"ב) "ואיש בא מבעל שלישה ויבא לאיש האלקים לחם בכורים עשרים לחם שעורים וכרמל בצקלונו", **וכי אלישע אוכל בכורים הוה**, אלא לומר לך, **כל המביא זורון לתלמיד חכם, כאילו מקריב בכורים, ע"כ.**

לפי"ז י"ל שמלבד דרשת חז"ל כל המביא, הדבר מרומז בתורה

לפי"ז יש לומר, כי כאן בפרשת **ביכורים**, רמזה התורה, שכאשר האדם מביא זורון לתלמיד חכם עובד השם באמת, ואומר לו, הבאתי זורון, בשל עבודתך לאלוקיך, **שאתה** עובד את ה' **אלוקיך**, בתורתך ביראתך במדותיך ובחסידותך, אז, **הרי זה כאילו הקריב ביכורים.**

לפיכך אמר הכתוב, "הגדתי היום לידוד אלקיך" דייקא, שהבאתי אליך הביכורים משום אופן עבודתך את ה' אלוקיך.

ביאור הרבינו בחיי בקושיא הנ"ל

שוב מצאתי ברבינו בחיי (דברים פרק כו פסוק ג) וז"ל, "הגדתי היום לה' אלקיך",

ביאור במה ששינה הכתוב בפרשת ביכורים מלשון הוה ללשון עבר

בתחילת פר' ביכורים דיבר הכתוב בלשון הוה

כתיב, (דברים כ"ו א'), "הארץ אשר ידוד אלקיך **נותן לך** נחלה",

כתיב (דברים כ"ו ב'), "מארצך אשר ידוד אלקיך **נותן לך**",

מזמן הבאת הביכורים דיבר הכתוב בלשון עבר

כתיב (דברים כ"ו י) "ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה אשר נתתה לי",

כתיב (דברים כ"ו יא) "ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלקיך"

דיוק בלשון הכתוב ששינה מהוה לעבר

יש לדייק בלשון הכתוב, שבתחילת הפרשה אומר הכתוב בלשון הוה, "ה' אלוקיך **נותן לך**", ולא אמר "אשר ידוד אלקיך **נתן לך**", ורק לאחר שהביא הביכורים אומר הכתוב "נתתה לי" בלשון עבר,

ביאור הענין כפתור ופרח ע"ד כאן קודם ברכה כאן לאחר ברכה

איתא בגמרא (ברכות ל"ה א'), רבי לוי רמי, **כתיב** (תהלים כ"ד א') "לה' הארץ ומלואה", **וכתיב**, (תהלים קט"ו ט"ז), "השמים שמים לה', **והארץ נתן לבני אדם**", **לא קשיא**, כאן קודם ברכה, כאן לאחר ברכה,

מבואר, שקודם שיברך האדם על אכילתו, ויקיים מצוותו, לא ניתן לומר "והארץ נתן"

לפי"ז יש לומר, **דקודם** שיקיים האדם את מצוותו שצותה תורה, **בהבאת הביכורים**, הרי הוא עדיין בבחינת **כאן קודם ברכה**,

וכך כתב הרמב"ם (הלכות ביכורים פרק ג הלכה ד) "ומשיניחם המביאם בעזרה הותרו לכהן".

מבואר, שרק לאחר הבאתם לכהן, הרי אלו שלו ויכול לומר **אשר נתתה לי**. בלשון עבר,

מארצך – ולא כל ארצך. רבן גמליאל בר רבי אומר נאמר כאן (דברים כ"ו ג') **ארץ**, ונאמן להלן (דברים ח' ח') **ארץ** חטה ושעורה וגו', מה להלן **שבח ארץ**, אף כאן **שבח ארץ**. ע"כ,

הביאור למה רש"י מפרש כאן "זית שמן ודבש", מה שלא נאמר כלל בפסוק,

משום שרש"י בא לפרש, ששבעת המינים חיבים בביכורים, לפי שנאמר כאן **ארץ** ונאמן להלן **ארץ** חטה ושעורה וגו',

ומכיוון, דבפסוק (דברים ח' ח') "**ארץ** חטה ושעורה" וגו', נאמר **פעמיים ארץ**, **ארץ** חטה ושערה וגפן ותאנה ורמון, **ארץ** זית שמן ודבש,

ושלא תאמר כי כוונת חז"ל שאמרו, מה להלן **שבח ארץ**, אף כאן **שבח ארץ**. הכונה רק חמשת המינים שנאמרו על **ארץ ראשון**, ורק החמישה מינים הם בכלל שבח הארץ, ושאר המינים כלולים במיעוט ולא כל ראשית, והגזירה שוה להבאת ביכורים, נאמר רק על ארץ ראשון, ולא על **זית שמן ודבש** שנאמרו על **ארץ שני**, לפיכך מסביר רש"י **ששמן ודבש** שכתובים אחרי **ארץ שני**, גם הם בכלל **הבאת ביכורים**.

* * * * *

ביאור בפיוט על כל החסד שעשית ואשר אתה עתיד לעשות עמי

כתיב, (דברים פרק כו פסוק ה) "וענית ואמרת לפני ידוד אלקיך ארמי אבד אבי וירד מצרימה ויגר שם במתי מעט ויהי שם לגוי גדול עצום ורב",

כתב רש"י, מזכיר חסדי המקום,

השינוי בדברי הפייטן בענין חסדי המקום שפעם אמר עמדי ופעם אמר ועם כל בני ביתי

אמר הפייטן, (ליל שבת קודם הקידוש) "מודה אני לפניך ה' אלקי ואלקי אבותי, על כל החסד אשר עשית עמדי, ואשר אתה עתיד לעשות עמי ועם כל בני ביתי".

היה ראוי שיאמר "לה' אלקינו" ושלא יוציא עצמו מכלל אמונת האלקות,

אבל אילו אמר כן, לא היתה אמונתו מתבררת אצלנו ולא היינו יודעים כוונתו למי הוא קורא ה', ומי הוא שמקבל עליו אלקותו, אבל עתה בבואו לפני הכהן (הגדול) שהוא מיוחד לעבודת אלהי ישראל וידע אותו, כשהוא אומר "לה' אלקיך" נסתלק הספק מאצלנו, ונתברר אמונתו הטובה כי הוא מעיד על עצמו כי אלקי הכהן הוא אלקיו שבשבילו בא אל הארץ. עכ"ד.

עין באותו ענין בזוהר הק' חלק ב דף עט/ב.

* * * * *

ביאור בדברי רש"י שפירש מה שלא נכתב בפסוק

כתיב (דברים כ"ו ב'), "ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך אשר ידוד אלקיך נתן לך"

כתב רש"י, מראשית - ולא כל ראשית, שאין כל הפירות חייבין בבכורים אלא **שבעת המינים בלבד**. נאמר כאן **ארץ**, ונאמר להלן (לעיל ח, ח) **ארץ** חטה ושעורה וגו', מה להלן משבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל, אף כאן שבח ארץ ישראל שהן שבעה מינים,

זית שמן, זית אגורי ששמנו אגור בתוכו,

ודבש, הוא דבש תמרים,

תימה לרש"י שמביא כאן את דברי הספרי על מה שלא נאמר כאן בכלל בפסוק

מוסיף רש"י לבאר, מה שלא נאמר כלל בפסוק ומבאר המילים **זית שמן ודבש**, ומביא מדברי הספרי, **זית שמן** - זית אגורי ששמנו אגור בתוכו, **ודבש** - הוא דבש תמרים,

והכי איתא בגמרא, (מנחות דף פד עמוד ב) אמר קרא, **מראשית** - ולא כל ראשית,

כל דרשת ההגדה של פסח הוא מפרשת ביכורים

כתיב (דברים כ"ו ג') "ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו **הגדתי** היום לידוד אלקיך כי באתי אל הארץ אשר נשבע ידוד לאבתינו לתת לנו",

(דברים כ"ו ה') "**וענית** ואמרת לפני ידוד אלקיך, **ארמי** **אבד** **אבי** **וירד** **מצרימה** **ויגר** **שם** **במתי** **מעט** **ויהי** **שם** **לגוי** **גדול** **עצום** **ורב**",

(דברים כ"ו ו') "**וירעו** **אתנו** **המצרים** **ויענונו** **ויתנו** **עלינו** **עבדה** **קשה**",

(דברים כ"ו ז') "**ונצעק** **אל** **ידוד** **אלקי** **אבתינו** **וישמע** **ידוד** **את** **קלנו** **וירא** **את** **ענינו** **ואת** **עמלנו** **ואת** **לחצנו**",

(דברים כ"ו ח') "**ויוצאנו** **ידוד** **ממצרים** **ביד** **חזקה** **ובזרע** **נטויה** **ובמרא** **גדל** **ובאתות** **ובמפתים**"

דרשת ההגדה של פסח נדרשת מחמישים מילים שבפרשת ביכורים,

ארמי **אבד** **אבי** **וירד** **מצרימה** **ויגר** **שם** **במתי** **מעט** **ויהי** **שם** **לגוי** **גדול** **עצום** **ורב**, 15 מילים,

וירעו **אתנו** **המצרים** **ויענונו** **ויתנו** **עלינו** **עבדה** **קשה**, 8 מילים,

ונצעק **אל** **ידוד** **אלהי** **אבתינו** **וישמע** **ידוד** **את** **קלנו** **וירא** **את** **ענינו** **ואת** **עמלנו** **ואת** **לחצנו**, 16 מילים,

ויוצאנו **ידוד** **ממצרים** **ביד** **חזקה** **ובזרע** **נטויה** **ובמרא** **גדל** **ובאתות** **ובמפתים**, 11 מילים,

שכולם יחד 50 מילים, ועד כאן דרשת ההגדה,

יש לבאר ארבעה דברים הקשים בהגדה של פסח,

א. על שם מה נקראת ההגדה של פסח, בשם הגדה, ולא מגילה,

יש **לעיין** **בדברי** **הפייטן**, כי בהודאה על החסד שנעשה **בעבר**, הלשון הוא, "על החסד שעשית **עמדי**" בלבד, ואילו כאשר ההודאה היא על **העתיד**, הוא מודה גם **על כל בני ביתי**, ויש להבין את שינוי הלשון.

נראה לי לומר, כידוע כי כל מעשי ה' הם כולם חסדים ורחמים, כי כל מה דעביד רחמנא לטב עביד, ואין בו רע כלל,

אלא יש פעמים שאע"פ שהוא חסד ה', מ"מ החסד בא ע"י יסורים ר"ל, ואין נראה החסד, רק נראה לאדם שהוא רע, ולכן אדם יכול להודות בזה רק על אשר נעשה לו, שאע"פ שהיה נראה כרע, מ"מ הוא מודה לה' על כל אשר עשה עמו,

אבל, אינו יכול להודות לה' על החסד שעשה לבני ביתו, כאשר היה בזה יסורים, **כי איך יכול אדם להודות על יסורים שבאו לאדם אחר**, ולכן על **העבר** מודים רק על מה שעשית **עמדי**, אבל החסד **שעתיד** הקב"ה לעשות, אנו מקווים כי יהיה חסד שלא יבוא ע"י יסורים חלילה, וע"ז אפשר להודות גם לבני ביתו.

ביאור העניין בדרך צחות

ויתכן לומר בדרך צחות, שמדובר בחתן שבא להודות על כל אשר עבר מיום הוולדו ועד הנה, כמו שנאמר "קול ששון וקול שמחה קול אומרים הודו את ה'",

ולכן, על העבר הוא מודה רק על אשר עשית עמדי, שכן היה לבדו, אבל על העתיד הוא כבר מודה על כל בני ביתי.

ביאור בברכת השבע ברכות

ובכך מבואר גם, שבברכת השבע ברכות, שינו חז"ל ממה שנאמר בפסוק (ירמיה לג "קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה **קול אומרים הודו את ה' צבקות**" לאמור **קול מצהלות חתנים מחופתם**,

משום שבאו חז"ל ללמד, כי מצהלות חתנים הם להודות בכל אופן של הודו את ה' גם על העבר וגם על העתיד.

איך לא הזכירו אנשי כנה"ג את משה רבינו בהגדה של פסח

ביאור נפלא מבעל הכלי חמדה

כתב הגאון רבי מאיר דן פלוצקער, בעמח"ס כלי חמדה, בסוף ההקדמה לספרו כלי חמדה,

וכך כתב, ולסיים בדבר טוב ומעניינא דיומא, אעתיק בזה מה שאמרתי בימים האלה להשיב לחכם אחד ששאלני על אנשי כנה"ג שתקנו סדר הגדה של פסח, למה לא הזכירו כלל שמו של משה רבנו ע"ה בהגדה,

ומי שקורא כל ההגדה על הסדר לא יתוודע לו כלל שמרע"ה היה לו איזהו חלק ביצי"מ, והדבר באמת נפלא בהשקפה ראשונה ובטח יש בזה ענין עמוק,

גאולה שע"י הקב"ה היא נצחית שע"י אדם בטלה

ואני השבתי לו, שלענ"ד הענין הוא עפי"מ שאמרו חז"ל דלכן גאולה ראשונה ושניה נתבטלה, משום שהיה בהם כח אדם, גאולת מצרים ע"י מרע"ה, וגאולה שניה ע"י עזרא, אמנם לעתיד לבא, יהיה הגאולה ע"י השי"ת לבדו, והשי"ת הוא נצחי לכן תהי גאולה נצחית,

אך לכאורה יש להבין, הא מבואר בהגדה, דיצי"מ היה ע"י הקב"ה בעצמו, לא ע"י מלאך ולא ע"י שרף ולא ע"י שליח,

שני גאולות היו במצרים גאולת הגוף וגאולת הנפש

אך באמת הדבר נכון, דהנה בגאולת מצרים היה שני גאולות, גאולת הגוף, וגאולת הנפש, גאולת הגוף היה ע"י משה רבינו, שהוציא את ישראל ממצרים, אמנם גאולת הנפש היה ע"י הקב"ה בכבודו ובעצמו,

והנה מבואר (במגילה י"ד ע"א) דלכן אין אומרים הלל על נס פורים, משום דבשלמא ביצי"מ נוכל לומר הללו עבדי ד' ולא עבדי פרעה, אלא הכא הללו עבדי ה' ולא עבדי אחשורוש, אכתי עבדי אחשורוש אנן, וברשי"י ז"ל ולא עבדי פרעה, שהרי לחירות יצאו,

ב. למה דרשו חז"ל לחם עוני, שבעצם משמעותו הפשוטה היא מלשון עניות, ודרשוהו בלשון תשובה, לחם שעונין עליו,

ג. למה נדרשה כל דרשת ההגדה דוקא מהנאמר בפרשת ביכורים,

ד. מה הרמז, בכך שכל דרשות ההגדה הם על חמישים מילים בדיוק, מוירעו עד ובמופתים,

ביאור ארבעת הקושיות שבהגדה של פסח

א. ההגדה נקראת בשם הגדה ע"ש שבפרשת בכורים נאמר הלשון הגדתי, מלשון הגדה,

ב. חז"ל דרשו לחם עוני, מלשון תשובה, משום שפרשת ביכורים נאמרה בלשון, וענית ואמרת,

ג. הסיפור של יציאת מצרים נדרש בדוקא מפרשת ביכורים, משום שביציאת מצרים הובאו בניי ביכורים לה',

כדאיתא במכילתא (פרשת בשלח פרשה ג), כדאי היא האמונה שהאמינו בי שאקרע להם את הים, שלא אמרו למשה היאך אנו יוצאים במדבר שאין בידינו מחיה לדרך, אלא האמינו והלכו אחרי משה, עליהם מפורש בקבלה (ירמיהו ב' ב') "הלוך וקראת באזני ירושלם לאמר זכרתי לך חסד נעורידך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה".

מה שכר נטלו על כך, "קדש ישראל ליי ראשית תבואתו", ע"כ לשון המכילתא,

מבואר א"כ, דביציאת מצרים הובאו בני ישראל ביכורים לה', כמ"ש (ירמיהו ב' ג') קדש ישראל ליי ראשית תבואתו, לפיכך דרשו חז"ל את סיפור יציאת מצרים מפרשת ביכורים,

ד. הרמז בכך, שכל דרשת ההגדה הם על חמישים מילים בדיוק, להודות להקב"ה שלא שקענו ח"ו בחמישים שערי טומאה, ולבקש ממנו ית' שנוכה לבוא לחמישים שערי קדושה. או לרמז למ"ש (שמות י"ג י"ח) וחמישים עלו בני ישראל.

מבואר, כי מכל הטירחה שטרח משה רבינו ע"ה בהוציא הקב"ה את בני ישראל ממצרים, כאשר בא לבקש מאת השי"ת, ולהתחנן לו על חטא העגל, לא הזכיר דבר על כל הטירחה שמסר נפשו למען כלל ישראל, ושיכפר להם הקב"ה בשכר זאת על מעשה העגל,

אלא משה רבינו, מסר נפשו ביותר, ואמר, ואם אין, **מחני נא מספרך אשר כתבת**, וזה היה המסירות נפש הגדול ביותר של משה רבינו, שלא יהיה מוזכר בתורת ה' וכל מה שעשה לצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לועז,

לפי"ז יש לומר, כי אנשי כנסת הגדולה, כאן בהגדה של פסח, באו להזכיר את מסירות הנפש של משה רבינו למען כלל

ישראל, בכך שאמר, **מחני נא מספרך**, וע"י שלא הוזכר שמו בהגדה ש"פ, סיפרו לנו ע"י **העדר שמו**, את גודל מסירות הנפש של גדול הנביאים שלא היה ולא יהיה כמוהו.

* * * * *

ג' פעמים אמרה תורה "היום", למה שכבר היה בעבר

כתיב (דברים כ"ו ט"ז) **היום** הזה ידוד אלקיך מצוך לעשות את החקים האלה ואת המשפטים ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך,

כתיב (דברים כ"ו י"ז) את ידוד האמרת היום להיות לך לאלקים וללכת בדרכיו ולשמר חקיו ומצותיו ומשפטיו ולשמע בקלו,

כתיב (דברים כ"ו י"ח) וידוד האמירך היום להיות לו לעם סגלה כאשר דבר לך ולשמר כל מצותיו,

והקשו במפרשים, הרי כבר נצטוו קודם זה, כמה שנים למפרע, ולמה כתב היום הזה ידוד אלקיך מצוך, וגם קשה מהו האמרת היום, וידוד האמירך היום,

ביאור בדרך דרש הפסוק אשר אנכי מצוך היום

איתא במדרש (תנחומא כי תבא א'), מה ת"ל היום הזה, אלא כך אמר משה לישראל, בכל

ולכאורה צ"ע, לפי"ז שאנחנו בגולה איך אומרים הלל וסיפור יצי"מ כיון שאכתיו עבדי פרעה אנן,

אמירת ההלל הוא על הגאולה הרוחנית שהיה ע"י הקב"ה בעצמו

אך באמת אתי שפיר, דסיפור יצי"מ בגולה הוא על הגאולה הרוחנית שיצאו ממצרים לקבל התוה"ק, ובזה יצאנו מעבדות לחירות, ושפיר אמרינן הלל, **משא"כ בנס פורים** כיון דהיה רק גאולת גשמית ואכתיו עבדים אנן לכן לא אמרינן הלל וז"ב,

וכיון שכן, שכל עיקר ההלל הגדול וסיפור יצי"מ שאומרים בליל פסח בגלות הוא על גאולה הרוחנית, וזה היה ע"י הקב"ה בכבודו ובעצמו, לא ע"י מלאך ולא ע"י שליח,

על הגאולה הגשמית שהיה ע"י משה עדיין יש לבקש

ולהורות זה שאנחנו נגאלים רק גאולה הרוחניות, ועדיין עלינו לבקש מהשי"ת על הגאולה הגשמית, **לזאת לא נזכר שם משה רבינו, בהגדה של פסח**, לעורר לבבן של ישראל לבקש מהשי"ת הגאולה השלימה בגוף ובנפש בבי"א, עכ"ד בעל כלי חמדה,

* * * * *

ביאור למה משה רבינו אינו מוזכר בהגדה של פסח

שאלה, למה לא הוזכר משה רבינו בהגדה של פסח, יש להקדים ולומר, כי בהש"פ דהיום, מוזכר הפסוק "ויראו העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו" בדרשתו של ר' יוסי הגלילי, "מנין אתה אומר" וכו' וכו', **אך בסדר רב עמרם גאון**, ובהגדת בני תימן, פסוק זה אינו מוזכר, ומכאן, לרבים שהקשו **למה לא הוזכר משה רבינו בהגדה של פסח**,

רמז למה שביקש משה רבינו מחיני נא מספרך

אפשר ליישב ולומר, כתיב, (שמות ל"ב ל"א), וישב משה אל ידוד ויאמר אנא חטא העם הזה חטאה גדלה ויעשו להם אלהי זהב, ועתה אם תשא חטאתם, ואם אין **מחני נא מספרך אשר כתבת**,

ביאור הכתוב היום הזה ה' אלוקיך מצוך לעשות הוא יום הבר מצווה

ולפי"ז מבואר היטיב, הפסוק היום הזה ידוד אלקיך מצוך לעשות את החקים האלה ואת המשפטים, ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך,

ואמר בלשון יחיד, מצווד, שהוא מכוון אל כל אחד ואחד, ביום הזה שהוא נהיה מצווה ועושה, שהוא היום שנעשה בן י"ג שנה,

וזהו היום הזה, דייקא, ידוד אלקיך מצוך לעשות את החקים האלה ואת המשפטים, ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך, דעד היום הזה אינו מצווה ועושה, ואינו בכלל אנוכי מצווד,

ויש להוסיף, דבזוה"ק (שמות דף ק"א ע"א) איתא, בני אתה אני היום ילידתיך, קאי על היום שנעשה י"ג שנה, ואפשר דקאי נמי על היום הזה,

וביותר נראה מכוון פירוש זה, כי היום הזה הכונה ליום שבו נעשה י"ג שנה ומניח תפילין ומעיד עדות אמת ע"י שקורא קריאת שמע בתפילין,

והוא מהפסוק, (שמות פרק יג פסוק י) "ושמרת את החקה הזאת" ואיתא במכילתא (פרק יג פסוק י) ר' עקיבא אומר זו חוקת התפילין,

לפי"ז מכוון הפסוק, היום הזה ידוד אלקיך מצוך לעשות את החקים וגו', ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך, כפתור ופרח,

"היום הזה ה' אלוקיך מצוך לעשות" קאי על יום שבו נעשה מצוה ועושה, שהוא ב"יג שנה,

"את החקים האלה", קאי על החוקה הזאת, שהם התפילין,

"ושמרת" כמ"ש "ושמרת את החקה"

"ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך", קאי אקריאת שמע שנאמר בהם, "בכל לבבך ובכל נפשך",

יום יהא התורה חביבה עליכם כאלו היום הזה קבלתם אותה מהר סיני,

וברש"י, היום הזה ה' אלהיך מצוך - בכל יום יהיו בעיניך חדשים, כאילו בו ביום נצטוית עליהם,

מבואר א"כ, בדרך הדרש, הפסוק, "היום הזה ידוד אלהיך מצוך לעשות",

אך הפסוקים האמרת היום, וידוד האמירך היום, עדיין קשה, למה אמר"כ היום, (ע"י במפרשים, מזרחי, אור החיים, שי למורא, ועוד),

ביאור בפשט הכתובים האמרת והאמירך היום

איתא בגמרא, (חגיגה ג' ע"א) "את ה' האמרת היום וה' האמירך היום", אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל, אתם עשיתונו חטיבה אחת בעולם, ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם, דכתיב שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם שנאמר, ומי כעמד ישראל גוי אחד בארץ, ע"כ,

מבואר, דאתם עשיתונו חטיבה אחת בעולם, הוא ע"י קריאת שמע,

איתא בגמרא, (ברכות י"ד ע"ב) כל הקורא קריאת שמע בלא תפילין, אין זו עדות אמת, לפי"ז מי שקורא ק"ש כאשר עדיין אינו מניח תפילין, אין עדותו שלימה, רק כאשר מניח תפילין, רק אז נהיה עדותו שלימה, ועליו נאמר אתם עשיתונו חטיבה אחת בעולם, שהוא ע"י עדות אמיתית, והוא ע"י קריאת שמע בתפילין,

וזה הפירוש את ה' האמרת היום, הכוונה, ליום הזה, שבו הוא מניח תפילין, וקורא קריאת שמע בתפילין, ומעיד עדות אמת, והוא היום בו נעשה בן י"ג שנה, ובזה מבואר כפתור ופרח, למה נאמר את ה' האמרת, היום,

והפסוק וידוד האמירך היום, מבואר ג"כ בכך, דכיון דע"י קריאת שמע בתפילין שהניח היום הזה, הוא נכנס לכלל אתם עשיתונו חטיבה אחת בעולם, אף הקב"ה קורא כנגדו ואומר אני אעשה אתכם חטיבה אחת,

טעם שאומרים שמע ישראל קודם המילה

כתיב (דברים כ"ו י"ז) את ידוד האמרת היום להיות לך לאלהים, וידוד האמירך היום להיות לו לעם סגלה,

איתא בגמרא, (חגיגה ג' ע"א) את ה' האמרת היום וה' האמירך היום, אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל, אתם עשיתוני חטיבה

אחת בעולם, דכתיב שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם, שנאמר ומי כעמדך ישראל גוי אחד בארץ,

אפשר לתת טעם, לכך שאומרים שמע ישראל קודם הברית, עפ"י מאי דאמרין לעיל כי האמרת והאמירך קאי אמילה, דקודם שעושים התינוק חטיבה אחת, פירוש ציור מיוחד, שזו המילה, אנו עושים להקב"ה חטיבה אחת, ואומרים שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד, ואז אני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם, שזו המילה.

* * * * *

ביאור בפירוש רש"י הלשון "אמרתך" ששינה פרושו בחומש בתהלים ובגמרא

כתיב (דברים כ"ו, י"ז-י"ח), את ידוד האמרת היום להיות לך לאלקים וללכת בדרכיו ולשמר חקיו ומצותיו ומשפטיו ולשמע בקלו, וידוד האמירך היום להיות לו לעם סגלה כאשר דבר לך ולשמר כל מצותיו

כתב רש"י, (דברים כ"ו, י"ז-י"ח), "האמרת האמירך", אין להם עד מוכיח במקרא, ולי נראה, (רש"י) שהוא לשון הפרשה והבדלה, עכ"ל,

בתהלים (פרק צ"ד ד'), **כתיב**, יביעו ידברו עתק יתאמרו כל פעלי און, ופירש רש"י, יתאמרו - ישתבחו כמו (דברים כ"ו) האמרת והאמירך, עכ"ל,

וזהו "היום הזה ידוד אלקיך מצוך לעשות את החקים האלה ואת המשפטים, ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך".

* * * * *

ביאור הכתוב האמרת והאמירך דקאי אמילה

כתיב (דברים כ"ו י"ז) "את ידוד האמרת היום להיות לך לאלקים, וידוד האמירך היום להיות לו לעם סגלה",

איתא בגמרא, (חגיגה ג' ע"א) את ה' האמרת היום וה' האמירך היום, אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל, אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם, ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם,

בפירוש חטיבה אחת, רבו הפירושים, ובספר הערוך, בשם רב האי גאון, פירש, חטיבה, ציור אחד בעולם, כלומר דבר הניכר שאין כמותו, עכ"ל, (בספר הערוך ערך אמר, אות ג', ומובא בגמרא על הגליון),

ביאור הלשון אמרתך שהיא חטיבה אחת

איתא בגמרא (שבת ק"ל ע"א), תניא רשב"ג אומר, כל מצוה שקבלו עליהם בשמחה כגון מילה, דכתיב שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב, עדיין עושין אותה בשמחה,

יש להבין, למה אמרו חז"ל כי אמרתך הכוונה למילה, עיי"ש ברש"י ועוד,

ואפשר לפרש ולומר, כי אמרתך, הכוונה למילה, לפי מה שפירש רב האי גאון, דחטיבה הוא ציור מיוחד, והוא דבר הניכר שאין כמותו, והמילה, היא הדבר המיוחד, הניכר בין מי שהוא בן ברית למי שאינו בן ברית,

לפי"ז אפשר לפרש דברי הגמרא דשש אנכי על אמרתך, קאי אמילה, דאמרתך, הוא מלשון האמרת והוא חטיבה אחת, והוא ציור מיוחד, וזו המילה.

* * * * *

ששיבחנו אותנו, לכך שאנו הפרשנוהו והבדלנוהו, והוא הפרישנו והבדילנו לו,

ובכך שפירש רש"י בתורה, האמרת והאמירך, מלשון הפרשה והבדלה, הם הם הדברים שדרשו חז"ל מהפסוק, ואמרו אתם עשיתוני ואני אעשה, ובכך לימדנו רש"י כי דרשת חז"ל נמצאת בלשון הפסוק.

* * * * *

עיקר לימוד התורה להכיר ה' אחד

כתיב (דברים כ"ז ט'), וידבר משה והכהנים הלויים אל כל ישראל לאמר **הסכת, ושמע ישראל**, היום הזה נהיית לעם ליהוה אלהיך,

איתא בגמרא (ברכות ס"ג ע"ב), פתח רבי יהודה בכבוד תורה ודרש, **הסכת, ושמע ישראל**, היום הזה נהיית לעם, וכי אותו היום נתנה תורה לישראל, והלא אותו יום סוף ארבעים שנה היה, אלא ללמדך, שחביבה תורה על לומדיה בכל יום ויום כיום שנתנה מהר סיני, ועוד רבו דרשות חז"ל, כי **הסכת, ושמע ישראל**, בדברי תורה כתיב,

איתא בספיה"ק בשם הבעש"ט, ובאמרי אמת – (פרשת תרומה) כתב, עיקר התכלית מהתורה היא להכיר ה' אחד, ועל זה כתב תורת אמת היתה בפיהו,

איתא בספר **כתר שם טוב**, על הא דאיתא, **אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד** היינו להכיר ה' אחד, יכולים ללמוד מאה פעמים והעיקר יהיה חסר, תקנו מאה ברכות בכל יום והכי הכוונה לומר עוד פעם ברוך אתה, אולם העיקר הוא שיהיה מאה **ואחד, דביקות באחד האמיתי**, עיקר התכלית מהתורה היא להגיע לתפילה,

איתא בגמרא ולעבדו בכל לבבכם איזו היא עבודה שהיא בלב הוי אומר זו תפלה, כפי מה שלומדים תורה עם מלכות שמים כך זה נכנס בעומק הלב כדכתיב אשרי אדם עוז לו בך מסלות בלבבם שעל ידי עוז לו בך נעשה מסלות בלבבם,

איתא בגמרא (ברכות ו' ע"א) (חגיגה ג' ע"א), את ה' האמרת, וה' האמירך היום וכו',

פירש רש"י בברכות, האמרת - לשון חשיבות ושבח, כמו **יתאמרו** כל פועלי און (תהלים צ"ד) **ישתבחו**,

פירש רש"י בחגיגה, האמרת, שבחת, כמו **יתאמרו** כל פועלי און (תהלים צ"ד) **ישתבחו** שדרכן צלחה.

וקשה, למה שינה רש"י בפירושו, שבתורה פירש, לשון הפרשה והבדלה,

ובתהילים ובגמרות פירש, לשון חשיבות ושבח, **ועוד קשה**, למה אמר רש"י בתורה, שאין לו עד מוכיח, ובתהילים אמר, **האמרת והאמירך**, כמו **יתאמרו**, שהוא **עד מוכיח**,

וצריך לבאר ולומר, כי לפירושו בתורה, שהוא לשון הפרשה והבדלה, אין עד מוכיח במקרא, שהאמרת והאמירך הם הפרשה והבדלה, אבל לפירושו **בתהילים** שהוא מלשון חשיבות ושבח, יש להם עד מוכיח במקרא שהוא, **יתאמרו**,

אך עדיין קשה, למה שינה רש"י פירושו מהתורה, שפירש לשון הפרשה והבדלה,

ובתהילים ובגמרות פירש, לשון חשיבות ושבח,

יש לבאר ולומר, דבאמת הפירוש הפשוט של **האמרת והאמירך**, הוא מלשון חשיבות ושבח, כמו שפירש בתהילים ובגמרא, ויש להם עד מוכיח במקרא שהוא, **יתאמרו**,

אך רש"י שינה בפירושו בתורה ואמר שהוא מלשון הפרשה והבדלה, מכיוון וחז"ל דרשו **מהאמרת והאמירך**, אתם עשיתוני חטיבה אחת, ואני אעשה אתכם חטיבה אחת, רצה רש"י לומר, כי דרשה זו של אתם עשיתוני ואני אעשה אתכם, נמצאת לא רק **בדרש הפסוק**, אלא **בפשט המילים שבפסוק**, **האמרת והאמירך**, שאנו **הפרשנו והבדלנו** אותו לנו, והוא **הפריש והבדיל** אותנו לו,

ואם היה מפרש, האמרת והאמירך מלשון חשיבות ושבח, לא היינו יודעים, כי הדרשה של חז"ל נמצאת בעצם המילים **האמרת והאמירך**, דאין משמעות לחשיבות ושבח

יש לבאר ע"ד המהרש"א בביאור מאמרז"ל

איתא בגמרא (ראש השנה ט"ז א'), תניא, אמר רבי יהודה משום רבי עקיבא,

מפני מה אמרה תורה הביאו עומר בפסח, מפני שהפסח זמן תבואה הוא, אמר הקדוש ברוך הוא, הביאו לפני עומר בפסח, כדי שתתברך לכם תבואה שבשדות,

ומפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת, מפני שעצרת זמן פירות האילן הוא, אמר הקדוש ברוך הוא: הביאו לפני שתי הלחם בעצרת, כדי שיתברכו לכם פירות האילן.

ומפני מה אמרה תורה נסכו מים בחג, אמר הקדוש ברוך הוא, נסכו לפני מים בחג, כדי שיתברכו לכם גשמי שנה,

ואמרו לפני בראש השנה מלכיות זכרונות ושופרות. מלכיות - כדי שתמליכוני עליכם, זכרונות - כדי שיעלה זכרוניכם לפני לטובה, ע"כ

ביאור המהרש"א בענין ראשי השנה

כתב המהרש"א (ראש השנה דף טז עמוד א' ד"ה הביאו עומר),

חשיב בכאן ג' דברים שהם חיי ג' נפשות שבעולם שהם,

נפש הצומח

ונפש הבהמה

ונפש האדם

כי המים בחג הם חיי נפש הצומח

והעומר של שעורים הוא חיי נפש הבהמה כדאמריי פ"ק דפסחים (דף ג'): שעורים נעשו יפות א"ל צא ובשר לחמורים ובמס' סוטה (ט"ו) אמריי תביא מנחת שעורים שהוא מאכל בהמה

ושתי הלחם של חטין היו והוא חיי נפש האדם כפרש"י בשמעתין. דר"י לטעמיה דס"ל בפרק בן סורר ומורה (סנהדרין ע"ג) **דעץ הדעת שאכל אדם הראשון חטה היה שאין התינוק יודע כו' וע"ש** בחדושנו,

ובאמרי אמת - פרשת שלח, בשם **הבעל שם טוב** ז"ל אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחד, היינו ששונה עם האחד שהוא **שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד,**

לפ"י אפשר לומר פירוש הפסוק, **הסכת, ושמע ישראל,** דהסכת אמרו חז"ל דקאי אדברי תורה, ועל זה אמרה תורה, **ושמע ישראל,** דעיקר לימוד התורה, היא כששונה עם **שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד.** וזהו **הסכת, ושמע ישראל.**

* * * * *

למה לא תיקן עזרא תכלה שנה בכל ארבעה ראשי שנים

איתא בגמרא (מגילה ל"א ב'), תניא, רבי שמעון בן אלעזר אומר, עזרא תיקן להן לישראל שיהו קורין קללות שבתורת כהנים קודם עצרת, ושבמשנה תורה קודם ראש השנה. מאי טעמא? אמר אביי ואיתימא ריש לקיש, **כדי שתכלה השנה וקללותיה,**

בשלמא שבמשנה תורה איכא כדי שתכלה שנה וקללותיה, אלא שבתורת כהנים, **אטו עצרת ראש השנה היא,** אין, **עצרת נמי ראש השנה היא,** דתנן, **ובעצרת על פירות האילן.**

איתא בגמרא (ראש השנה ט"ז א'), בארבעה פרקים העולם נידון,

בפסח על התבואה,

בעצרת על פירות האילן,

בראש השנה - כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון, שנאמר היצר יחד לבם המבין אל כל מעשיהם,

ובחג נידונין על המים.

למה תיקן עזרא רק בעצרת ובראש השנה

יש להקשות, במה שאמרו ז"ל כי תקנת עזרא שקורין קללות בסוף השנה שתכלה שנה וקללותיה, רק בראש השנה ובעצרת **הרי אמרו ארבעה ראשי שנים הן,** ולמה לא תיקנו גם לפסח שנידוניים על התבואה, ולחג שנידוניים על המים,

וז"ש **דלכך תקן כן**, פרשת במדבר קודם עצרת כדי שתכלה קללות של בית ראשון קודם עצרת שישבו ישראל למספרם הנזכר בפרשת במדבר

ותקן פרשת נצבים קודם ר"ה כדי שתכלה קללות שבכי תבא הנאמר על בית שני קודם ר"ה, שלעתיד יהיו נגאלים ע"י התשובה כמפורש פרשת נצבים ושבת עד ה' וגו' ושב ה' וגו', עכ"ל המהרש"א,

התשובה שלעתיד יהיו נגאלים ע"י תהיה תשובה רצונית או הכרחית

איתא בגמרא (סנהדרין דף צז עמוד ב), אמר רב, כלו כל הקיצין, ואין הדבר תלוי אלא בתשובה ומעשים טובים,

ושמואל אמר, דיו לאבל שיעמוד באבלו. (ובין כך הקב"ה יגאלנו),

כתנאי, (אם תהיה הגאולה רק ע"י תשובה), רבי אליעזר אומר, אם ישראל עושין תשובה, נגאלין, ואם לאו, אין נגאלין,

אמר ליה רבי יהושע, אם אין עושין תשובה אין נגאלין ?

אלא, הקדוש ברוך הוא מעמיד להן מלך שגזרותיו קשות כהמן, וישראל עושין תשובה ומחזירין למוטב,

קושיית המהרש"א

לדברי רבי יהושע שאומר, אלא, הקדוש ברוך הוא מעמיד להן מלך שגזרותיו קשות כהמן, וישראל עושין תשובה ומחזירין למוטב, א"כ במה פליג על רבי אליעזר, אם לשניהם הדבר תלוי בתשובה,

ומבאר המהרש"א, שהמחלוקת בין רב ושמואל ורבי אליעזר ורבי יהושע, שרב ורבי אליעזר סברי כי צריך שיעשו ישראל תשובה מרצונם שהיא תשובה רצונית, ושמואל ורבי יהושע סברי שאם לא עשו תשובה רצונית הם יעשו תשובה הכרחית ואז ייגאלו, והמהרש"א מבאר כל פסוק ופסוק במה שאמר רבי אליעזר, שמדובר בתשובה רצונית ובמה שהשיבו רבי יהושע שמדובר בתשובה הכרחית, עיי"ש הדברים נפלאים.

* * * * *

והוא מבואר שאמר הכתוב מהחל חרמש גוי שהוא קציר שעורים תחל לספור שבעה שבועות שהוא יום קציר חטים שהם ב' הלחם,

והכונה בו, כי בצאתם ממצרים שנקראו חמורים והיו ישראל גם כן בלא מצות לא היו ראויים רק למאכל בהמה שהן שעורים כמ"ש צא ובשר לחמורים,

עד ספירת ז' שבועות, ע"ש וכמ"טמונים תחפשנה, שהוכנו אז לדעה שמביא מאכל חטים שאז קבלו התורה

וע"כ מביא ב' הלחם מחטים שמביא הדעת כדאמרי' בפ' בן סורר וע"כ אמרו בפ' מי שמת (ב"ב קמ"ז). י"ט של עצרת ברור זרעו חטין כמפורש שם,

וע"כ אמר, מהחל חרמש בקמה שהוא קציר שעורים מאכל בהמה, תספור נ' יום עד הבאת ב' הלחם שבאה מן החטין לקבל דעה וחכמת התורה, עכ"ל המהרש"א,

לפי זה מבואר, כי בשני ראשי שנים שהם ראש השנה, שהוא יום שכל באי עולם עוברין לפניו, ובראש השנה של עצרת שהוא יום קבלת דעה וחכמת התורה, בהם תיקן עזרא שתכלה שנה וקללתיה, לבוא אל ראש השנה נקי מכל רע,

ולא תיקן עזרא כן בראש השנה של נפש הצומח ונפש הבהמה,

ביאור המהרש"א בהבדל בין הקללות שבבחוקות לקללות של כי תבוא להביא לתשובה

כתב המהרש"א (מגילה ל"א ב'), ונראה דעיקר קושיא כיון שר"ה תחלת השנה הוא,

ה"ל להתחיל פרשת בראשית שהיא תחלת התורה ובריאת עולם, וה"ל להתחיל בה מיד בשבת ראשון שאחר ר"ה,

ותירץ כדי שתכלה שנה כו' ע"פ מ"ש שקללות שבחוקותי נאמרו על בית ראשון שהיה להם כבר זכות אבות וכמפורש ביה וזכרתי את בריתי יעקב וגו'

אבל קללות שבכי תבוא נאמרו על בית שני לכך לא נזכר בהו זכות אבות שכבר תמו בבית ראשון,

ביאור בדברי רבי שאמר מי שאכל שום ייצא

כתיב. (דברים פרק כח ט"ו), "והיה אם לא תשמע בקול ידוד אלקיך"

איתא בגמרא (סנהדרין דף יא עמוד א), כי הא דיתבי רבי וקא דריש, והריח ריח שום,

אמר, מי שאכל שום – ייצא, עמד רבי חייא וייצא. עמדו כולן וייצאו. בשחר מצאו רבי שמעון ברבי לרבי חייא, אמר ליה, אתה הוא שציערת לאבא, אמר לו, לא תהא כזאת בישראל, ע"כ

יש לשאול מהא דאיתא (עבודה זרה דף יא עמוד א), אנטונינוס ורבי, שלא פסקו מעל שולחנם לא חזרת ולא קישות ולא צנון לא בימות החמה ולא בימות הגשמים. א"כ, איך יש להבין הדברים שאמר רבי, מי שאכל שום – ייצא, בפשטות,

אלא יש לומר, דהכי פירושו, עפ"י הא דאיתא בגמרא (שבת דף לא עמוד ב), מאי דכתיב (קהלת ז' י"ז) אל תרשע הרבה וגו', הרבה הוא דלא לירשע, הא מעט לירשע, אלא, **מי שאכל שום** וריחו נודף, יחזור ויאכל שום אחר ויהא ריחו נודף, ע"כ

מבואר, כי "מי שאכל שום וריחו נודף" הוא רמז למי שהוא בעל עבירה, ולזה נתכוין רבי באומר, מי שאכל שום – ייצא, כלומר, שהרגיש כי יש מי שעבירה בידו ועל זה **אמר לו לצאת,** וכדי שלא לבייש את בעל העבירה קם רבי חייא וייצא, עיי"ש,

* * * * *

להערות הארות ולקבלת העלון ניתן לפנות אל "מכון פאר" רחוב חזון איש 2 בני ברק
פקס 03-6161777, נייד 0527-616166

מייל y0527616166@gmail.com

מעשה ידי חרש ושם בסתר הכונה לע"ז שהיו מסתירים בחיקם

כתיב (דברים כ"ז ט"ו), ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה תועבת ידוד **מעשה ידי חרש ושם בסתר** וענו כל העם ואמרו אמן,

איתא בגמרא (סנהדרין ס"ג ע"ב), תא שמע, ונתתי פגריכם על פגרי גלוליתכם, אמר, אליהו הצדיק היה מחזר על תפוחי רעב שבירושלים, פעם אחת מצא תינוק שהיה תפוח ומוטל באשפה, אמר לו, מאיזה משפחה אתה, אמר לו, ממשפחה פלונית אני, אמר לו כלום נשתייר מאותה משפחה, אמר לו לאו, חוץ ממני, אמר לו, אם אני מלמדך דבר שאתה חי בו אתה למד, אמר לו הן, אמר לו, אמור בכל יום שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, אמר לו, הס שלא להזכיר בשם ה', שלא לימדו אביו ואמו, **מיד הוציא**

יראתו מחיקו, ומחבקה ומנשקה עד שנבקעה כריסו ונפלה יראתו לארץ, ונפל הוא עליה, לקיים מה שנאמר ונתתי פגריכם על פגרי גלוליתכם, ע"כ,

אפשר לפרש הכוונה, פסל ומסכה, ושם בסתר, שהיו שמים יראתם בחיקם, וזהו **ושם בסתר.**

* * * * *

ביאור הכתוב רני עקרה לא ילדה

כתיב (ישעיה נד א' בהפטרה), "רני עקרה לא ילדה",

יש לפרש עפ"י הא דאיתא, (יבמות ס"ג), מפני מה היו אמותינו עקרות, שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים,

וכך הפירוש, בשביל **שרני** מלשון **רינה,** שהיא אחד מעשר לשונות של **תפילה,** לכן עקרה לא ילדה, בשביל שתתפלל,

* * * * *